

**UCHWAŁA NR II/11/18
RADY GMINY BUCZKOWICE**

z dnia 28 grudnia 2018 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 994 ze zmianami) w związku z art. 4¹ ust. 1, ust. 2, ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 2137 ze zmianami) oraz art. 10 ust. 1, 2, 2a, 2b, 3 i 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1030 ze zmianami)

**Rada Gminy Buczkowice
postanawia, co następuje:**

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Gminy

Jerzy Foltyniak

Załącznik do uchwały Nr II/11/18

Rady Gminy Buczkowice

z dnia 28 grudnia 2018 r.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019

WPROWADZENIE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii (GPPiRPAoPN) określa strategię gminy Buczkowice w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz sposoby minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z nadużywania alkoholu i używania środków odurzających.

Program przedstawia sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z ustaw:

- z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Prezentowany program jest kontynuacją działań podejmowanych w gminie Buczkowice w latach poprzednich, które były realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, a od roku 2012 w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Niniejsze opracowanie składa się z dwóch części. Pierwsza stanowi opis zagadnień merytorycznych dotyczących przedmiotowych kwestii, druga przedstawia plan finansowy GPPiRPAoPN.

Kwestie ujęte w części pierwszej zamknięto w ośmiu następujących rozdziałach:

1. Ogólna charakterystyka problemów alkoholowych i zjawiska narkomanii.
2. Charakterystyka gminy Buczkowice pod kątem nadużywania alkoholu oraz używania środków odurzających.
3. Zasoby lokalne wykorzystywane przez Urząd Gminy Buczkowice w podejmowaniu działań mających na celu profilaktykę oraz rozwiązywanie problemów alkoholowych i przeciwdziałanie narkomanii.
4. Podmioty pozalokalne współpracujące z Urzędem Gminy Buczkowice w podejmowaniu działań dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.
5. Cele Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.
6. Zadania realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.
7. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
8. Finansowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Niniejszy program uwzględnia założenia Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020, stanowiącego załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020 (Dz.U. z 2016 r. poz. 1492), dotyczące zadań samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Program jest spójny z gminnym programem współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, a także programami wychowawczo-profilaktycznymi szkół prowadzonych przez gminę Buczkowice.

Realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest Urząd Gminy Buczkowice. Realizację programu koordynują:

- powołany przez Wójta Gminy pełnomocnik do spraw realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- pracownik Urzędu Gminy Buczkowice wyznaczony do realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii.

Opracowując niniejszy program, pod pojęciem profilaktyki rozumiano system działań zmierzających do utrzymania istniejącego stanu rzeczy, ocenianego jako pożądany lub satysfakcjonujący oraz niedopuszczenie do pojawienia się takich stanów rzeczy, które byłyby oceniane jako negatywne, a które już mogą występować w formach zalążkowych¹.

CZĘŚĆ PIERWSZA ZAGADNIENIA MERYTORYCZNE

Rozdział 1

Ogólna charakterystyka problemów alkoholowych i zjawiska narkomanii

1. Charakterystyka problemów alkoholowych w Polsce.

Zdecydowana większość osób spożywających alkohol robi to w sposób rozsądny i powściągliwy, jednak pewna część osób nadużywa alkoholu, co powoduje różnego rodzaju zagrożenia i szkody. Wielkość tych zagrożeń oraz szkód wynika z rozmiaru i stylu konsumpcji napojów alkoholowych.

Spożycie napojów alkoholowych w Polsce po okresie bardzo intensywnego wzrostu (lata 1989 – 1992) oraz zahamowaniu tendencji wzrostowej (co miało miejsce w latach 1995 – 1996) ustabilizowało się na poziomie około 7–8 litra czystego alkoholu (spirytus 100%) na osobę (okres do roku 2005). Od roku 2006 znowu obserwuje się wzrost spożycia – do poziomu nieco ponad 9 litrów czystego alkoholu na osobę rocznie. W roku 2016 nastąpił niewielki spadek spożycia, jednak w roku 2017 zanotowano wzrost powyżej poziomu z roku 2015.

Należy tutaj również uwzględnić fakt, iż część handlu napojami alkoholowymi odbywa się poza kontrolą państwa (nielegalny handel napojami alkoholowymi), dlatego przyjmuje się, że rzeczywiste spożycie jest wyższe niż oficjalne dane.

Spożycie 100% alkoholu na jednego mieszkańca (w litrach) w Polsce w latach: 2008 – 2017:

lata	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
litry	9,58	9,06	9,02	9,25	9,16	9,67	9,40	9,41	9,37	9,45 ²

Struktura spożycia napojów alkoholowych w procentach w przeliczeniu na 100% alkohol w latach: 2008 – 2017:

lata	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Wyroby spirytusowe	35,50%	35,30%	35,50%	35,40%	32,74%	37,20%	34,10%	34,00%	34,20%	35,20%
Wino i miody pitne	10,30%	9,30	9,30%	8,40%	7,73%	7,20%	8,00%	8,00%	7,40%	7,80%
piwo	54,20%	55,40%	55,40%	56,20%	59,54%	55,60%	57,90%	57,90%	55,40%	57,80% ³

1 L. Pytka, *Profilaktyka wykojenia społecznego* w: W. Pomykało (red.), *Encyklopedia Pedagogiczna*, Warszawa 1997.

² Dane pozyskane ze strony Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – zakładka: Badania i informacje statystyczne (Statystyki).

„Zespół uzależnienia od alkoholu, zgodnie z kryteriami zawartymi w 10 edycji Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób, Urazów i Przyczyn Zgonów (ICD 10) należy definiować jako wystąpienie przynajmniej trzech z następujących objawów, w okresie przynajmniej jednego miesiąca lub w ciągu ostatniego roku w kilkukrotnych okresach krótszych niż miesiąc:

1. Silne pragnienie lub poczucie przymusu picia („głód alkoholowy”).
2. Upośledzenie zdolności kontrolowania zachowań związanych z pićm (upośledzenie zdolności powstrzymywania się od picia, trudności w zakończeniu picia, trudności w ograniczaniu ilości wypijanego alkoholu).
3. Fizjologiczne objawy zespołu abstynencyjnego w sytuacji ograniczenia lub przerywania picia (drżenie, nadciśnienie tętnicze, nudności, wymioty, biegunka, bezsenność, niepokój, w krańcowej postaci majaczenie) lub używanie alkoholu w celu uwolnienia się od objawów abstynencyjnych.
4. Zmieniona (najczęściej zwiększona) tolerancja alkoholu, potrzeba spożywania zwiększonych dawek dla osiągnięcia oczekiwanego efektu.
5. Koncentracja życia wokół picia kosztem zainteresowań i obowiązków.
6. Uporczywe picie alkoholu mimo oczywistych dowodów występowania szkodliwych następstw picia.”⁴

Uzależnienie od alkoholu stanowi efekt długotrwałego spożywania alkoholu i jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. W świetle obecnej wiedzy uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę wieloczynnikową bio–psycho–społeczną. Nie istnieje możliwość jej całkowitego wyleczenia, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i związanych z nią szkód zdrowotnych.

Liczbę osób uzależnionych od alkoholu w naszym kraju (dane przygotowane na podstawie badań epidemiologicznych) szacuje się na 2,4% populacji, co daje około 600 tysięcy osób w wieku produkcyjnym (od 18 do 64 roku życia). 80% tej grupy stanowią mężczyźni. W placówkach leczących uzależnienie od alkoholu przebywało niespełna 250 tysięcy osób, w związku z rozpoznaniem u nich zaburzeń będących wynikiem spożywania alkoholu. w odniesieniu do 66% tych osób stwierdzono uzależnienie od alkoholu⁵.

Uzależnieniu osoby często towarzyszy zjawisko współuzależnienia występujące u jego bliskich. Jest to negatywne zjawisko przystosowania się, przekładające się na utrudnienia funkcjonowania i obniżenie umiejętności realnej oceny sytuacji oraz możliwości rozwiązywania problemów zarówno własnych jak i rodziny.

Szczególną uwagę zwrócić należy na osoby nadużywające alkoholu, według szacunków jest to około dwa i pół miliona osób, czyli czterokrotnie więcej niż osób uzależnionych. Według badań, ta grupa powoduje większe szkody społeczne niż osoby uzależnione. Chodzi tutaj o między innymi różnego rodzaju naruszenia prawa (zakłócanie ciszy nocnej, bójki, powodowanie wypadków przez osoby nietrzeźwe). Znaczący odsetek czynów uznawanych za przestępstwa lub wykroczenie jest popełnianych przez osoby będące pod wpływem alkoholu. Niestety bardzo częstym zjawiskiem współwystępującym w rodzinie z problemem alkoholowym jest przemoc. Potwierdzają to zarówno statystyki ogólnopolskie, jak i lokalne. w roku 2014 sporządzono około 78 tysięcy „Niebieskich Kart”, w odniesieniu do 64% (nieco ponad 50.000) tych przypadków sprawcy byli pod wpływem alkoholu.⁶ W roku 2015 według danych podanych przez Biuro Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji sporządzono 75.495 „Niebieskich Kart”, w odniesieniu do 64,69% (48.841) tych

³ Obliczenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego:

Przyjmuje się założenie, iż w jednym litrze:

- piwa zawartych jest 5,5% alkoholu,
- wina (miodu pitnego) zawartych jest 12% alkoholu.

⁴ Dane pozyskane ze strony Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – zakładka: Szkody zdrowotne i uzależnienie (Uzależnienie).

⁵ K. Łukowska, K. Okulicz – Kozaryn, *Budowa gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z wykorzystaniem metody drzewa problemów – drzewa celów*, Warszawa 2016.

⁶ Jw.

przypadków sprawcy byli pod wpływem alkoholu. W roku 2016 sporządzono 73.531 „Niebieskich Kart” z czego 63,28% (46.537) były to przypadki dotyczące sprawców będących pod wpływem alkoholu. W roku 2017 sporządzono 75.662 „Niebieskich Kart” z czego 60,48% (46.092), to przypadki gdzie sprawcy byli pod wpływem alkoholu.

Należy tutaj również wspomnieć o szkodach zdrowotnych powodowanych przez omawianą substancję i ich społecznych kosztach dotyczących leczenia tych schorzeń. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem jest spożywanie alkoholu przez kobiety w ciąży.

Jeżeli chodzi o spożycie alkoholu przez młodych ludzi, to w roku 2015 w naszym kraju – w ramach Europejskiego Programu Badań Szkolnych na Temat Alkoholu i Innych Narkotyków (ESPAD) – zrealizowano kolejną edycję badań ankietowych w grupie uczniów trzecich klas szkół gimnazjalnych oraz drugich klas szkół ponadgimnazjalnych. Z przedstawionych badań wynika, że napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 83,8% uczniów z młodszej grupy (15 – 16 lat) i 95,8% uczniów ze starszej grupy (17 – 18 lat). Do picia napojów alkoholowych w okresie ostatnich dwunastu miesięcy przed realizacją badania przyznało się 72% uczniów młodszej grupy i 93 starszej.⁷

Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 48,6% piętnasto-szesnastolatków i 82,3% siedemnasto-osiemnastolatków. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. Przynajmniej raz w życiu upiło się 37% uczniów z grupy młodziej i 63% z grupy starszej. w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 12,5% uczniów z młodziej kohorty i 19,7% ze starszej grupy wiekowej.⁸

Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej – wino.

2. Ogólna charakterystyka zjawiska narkomanii.

Narkomania to zjawisko stałego lub okresowego używania w celach innych niż medyczne środków odurzających lub substancji psychotropowych albo środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich⁹. Uzależnienie powstaje po pewnym, zazwyczaj niezbyt długim, okresie zażywania środków narkotycznych i przejawia się jako niezwykle silne, wręcz nie do opanowania pragnienie przeżywania rauszu, czyli błogostanu, któremu towarzyszy – w zależności od przyjmowanego środka – pobudzenie lub zahamowanie aktywności.

Uzależnieniu psychicznemu nieco później zaczyna towarzyszyć znacznie głębsza zależność fizyczna (narkotyk staje się konieczny do zachowania biochemicznej równowagi ustroju), po wytworzeniu się której brak środków odurzających wywołuje głód narkotyczny powodujący przymus systematycznego zażywania narkotyków i ciągłego zwiększania ich dawki. Po wytworzeniu się uzależnienia psychicznego i fizycznego rozpoczyna się i systematycznie pogłębia degeneracja społeczna (niewypełnianie obowiązków związanych z pełnioną rolą społeczną, zachowania przestępcze), fizyczna (skrajne wyniszczenie organizmu) i psychiczna (nieodwracalne zmiany w systemie nerwowym powodujące zaburzenia charakterologiczne) osoby uzależnionej, które prowadzą ją na dno ludzkiej egzystencji i często kończą się śmiercią¹⁰.

3. Charakterystyka narkomanii w Polsce.

⁷ J. Sierosławski, *Używanie alkoholu i narkotyków przez uczniów i młodzież szkolną, Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2015 r.*, Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD, Warszawa 2015.

⁸ Jw.

⁹ Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz.U. z 2018 r. poz. 1030 ze zmianami).

¹⁰ S. Górski, *Narkomania wśród dzieci i młodzieży* (w: W. Pomykała (red.), *Encyklopedia Pedagogiczna*, Warszawa 1997).

Według badań ESPAD z 2015 roku, 25% polskich piętnastolatków (w roku 2011 – 24,3%) i 43% siedemnastolatków (w roku 2011 – 37,3%) przynajmniej raz w życiu sięgnęło po marihuanę lub haszysz. 5,3% uczniów trzecich klas polskich gimnazjów (w roku 2011 – 4,6%) i 7,1% uczniów drugich klas szkół wyższego rzędu (w roku 2011 – 8,3%) zażywało w swoim życiu amfetaminę.

Najpopularniejszymi wśród uczniów III klas gimnazjów substancjami są marihuana i haszysz – 25%, Drugie miejsce zajmują stosowane bez zaleceń lekarza leki uspokajające i nasenne. Trzecie miejsce należy do substancji wziewnych (11,2%), czwarte to leki przeciwbólowe (7,6%), dalej LSD lub inne halucynogeny. Nieco inaczej wygląda to w odniesieniu do uczniów II klas szkół ponadpodstawowych - na trzecim miejscu znajdują się substancje wziewne, na czwartym amfetamina, dalej leki przeciwbólowe i LSD.

Porównując wyniki badań ESPAD z lat: 1995, 1999, 2003, 2007, 2011 i 2015 można zauważyć powrót do wzrostu trendu eksperymentowania z niektórymi substancjami.

W połowie roku 2015 na terenie naszego kraju doszło do licznych zatruć tzw. dopalaczami, czyli środkami zastępczymi. Pod tym pojęciem należy rozumieć: „produkt zawierający substancję o działaniu na ośrodkowy układ nerwowy, który może być użyty w takich samych celach jak środek odurzający, substancja psychotropowa lub nowa substancja psychoaktywna, których wytwarzanie i wprowadzanie do obrotu nie jest regulowane na podstawie przepisów odrębnych; do środków zastępczych nie stosuje się przepisów o ogólnym bezpieczeństwie produktów”¹¹. Z używaniem tych substancji jest związanych wiele zagrożeń. Są to nieznane, nieprzebadane substancje przyjmowane według nieznanych wzorów, które wywołują niespotykane do tej pory reakcje organizmu.

Rozdział 2

Charakterystyka gminy Buczkowice pod kątem nadużywania alkoholu oraz używania środków odurzających

Gmina Buczkowice – wg stanu na dzień 30 września 2018 r. – liczy 10.944 mieszkańców (5.333 – mężczyzn, 5.611 – kobiet), z czego:

- Buczkowice – 4.357 (2.117 mężczyzn, 2.240 kobiet),
- Godziszka – 2.291 (1.126 mężczyzn, 1.165 kobiet),
- Kalna – 896 (443 mężczyzn, 453 kobiet),
- Rybarzowice – 3.400 (1.647 mężczyzn, 1.753 kobiet).

W stosunku do 30 września 2017 r. nastąpiło zmniejszenie liczby mieszkańców gminy o 2 osoby, przy czym w Buczkowicach liczba mieszkańców zmniejszyła się o 21 osób, w Rybarzowicach o 14, natomiast w Godziszce zwiększyła się o 26 osób, w Kalnej o 7.

W okresie trzech kwartałów 2018 roku:

- 1) w Ośrodku Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku-Białej przebywało 89 osób doprowadzonych z terenu gminy Buczkowice (w tym: 81 mężczyzn, 8 kobiet, 0 nieletnich) – w analogicznym okresie roku 2017 było to 72 osoby (w tym: 61 mężczyzn, 10 kobiet, 1 osoba nieletnia);
- 2) do Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Buczkowicach wpłynęło 11 „Niebieskich Kart” – w analogicznym okresie roku 2017 wpłynęło 18 „Niebieskich Kart”;
- 3) na dzień 30 września 2018 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bielsku-Białej było zarejestrowanych ogółem 161 bezrobotnych (w tym 70 mężczyzn i 91 kobiet), z czego z prawem do zasiłku 41 osób (w tym 12 mężczyzn i 29 kobiet) – w analogicznym okresie roku 2017 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bielsku-Białej było zarejestrowanych ogółem 211 bezrobotnych (w tym 96 mężczyzn i 115 kobiet), z czego z prawem do zasiłku 45 osób (w tym 19 mężczyzn i 26 kobiet);
- 4) 95 rodzin było objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczkowicach, według szacowań pracowników socjalnych 3 z ogółu tych rodzin dotknięte są problemem alkoholowym –

¹¹ Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz.U. z 2018 r. poz. 1030 ze zmianami)

w analogicznym okresie roku 2017 było to 134 rodziny z czego 2 dotknięte były problemem alkoholowym;

- 5) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:
- wszczęła 8 postępowań w przedmiocie wyjaśnienia okoliczności wskazujących na nadużywanie alkoholu – w analogicznym okresie roku 2017 wszczęto 14 postępowań (w całym roku 2017 - 16),
 - skierowała 16 wezwań w stosunku do 12 osób (dotyczy to również osób zgłoszonych do Komisji w roku ubiegłym) do stawienia się w punkcie konsultacyjno-informacyjnym dla osób z problemem alkoholowym – zgłosiło się 8 osób, ogółem w punkcie przeprowadzono około 30 rozmów w przedmiocie nadużywania alkoholu (w tym uzależnienia) oraz przemocy w rodzinie, pomagano w przygotowaniu różnych pism procesowych – w analogicznym okresie roku 2017 skierowano 26 wezwań do 17 osób, zgłosiło się 5 osób, ogółem przeprowadzono około 60 rozmów (w całym roku 2017 skierowano 30 wezwań w odniesieniu do 19 osób, zgłosiło się 7),
 - skierowała 5 osób do biegłego celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia – zgłosiły się 2 osoby – w odniesieniu do 1 osoby stwierdzono występowanie uzależnienia od alkoholu – w analogicznym okresie roku 2017 skierowano do biegłego 12 osób, zgłosiło się 9, w odniesieniu do 6 stwierdzono występowanie uzależnienia od alkoholu (w całym roku 2017 skierowano 12 osób zgłosiło się 9, w odniesieniu do 6 stwierdzono występowanie uzależnienia od alkoholu),
 - w odniesieniu do 2 osób skierowała wnioski o orzeczenie obowiązku leczenia odwykowego (jeden wniosek wycofano), do chwili przygotowania programu drugie postępowanie nie zostało zakończone – w okresie roku 2017 skierowano 7 wniosków – przy czym w dwóch wypadkach na wniosek osób, które wystąpiły o wszczęcie procedury, zostały one wycofane – chęć wycofania wniosków była uzasadniana poprawą sytuacji i zaprzestaniem nadużywania alkoholu przez osoby kierowane do sądu, jeden wniosek został zwrócony, dwa oddalono, w trzech przypadkach orzeczono obowiązek poddania się leczeniu, w jednym przypadku do chwili opracowania niniejszego programu nie otrzymano odpisu postanowienia;
- 6) w dwóch placówkach leczenia uzależnień, które znajdują się w Bielsku-Białej 43 osoby realizowały terapię odwykową (dotyczy osób uzależnionych oraz współuzależnionych) – w analogicznym okresie roku 2017 w jednej z placówek (druga nie przekazała danych) terapię realizowało 21 osób (uzależnionych oraz współuzależnionych);
- 7) według informacji przesłanej przez Komisariat Policji w Szczyrku:
- przeprowadzono 725 interwencji – w analogicznym okresie roku 2017 przeprowadzono 446;
 - zatrzymano 2 nietrzeźwych kierowców – w analogicznym okresie roku 2017 zatrzymano ich 11,
 - sporządzono i przekazano do Zespołu Interdyscyplinarnego w Buczkowicach 10 „Niebieskich Kart”.

Jak wynika z informacji przekazanych przez Komisariat Policji w Szczyrku, w kilku rejonach naszej gminy pojawił się problem dotyczący spożywania alkoholu, jest to rejon placu zabaw oraz skweru, które znajdują się za Urzędem Gminy oraz teren ścieżki rowerowej w Rybarzowicach: odcinek od ul. Kasztanowej do ul. Topolowej. Zostały tam, w związku z opisanymi zagrożeniami, wdrożone działania na rzecz ich wyeliminowania (w tym wzmożone patrole).

Na dzień 30 września 2018 roku na terenie gminy Buczkowice działało 30 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, z czego:

- 1) 22 z przeznaczeniem do spożycia poza miejscem;
- 2) 8 z przeznaczeniem do spożycia w miejscu sprzedaży.

Porównując do stanu na dzień 30 września 2017 r. liczba punktów uległa zwiększeniu o 4 z przeznaczeniem do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale).

W związku ze zmianą ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, która weszła w życie 9 marca 2018 r., konieczne stało się podjęcie nowej uchwały regulującej kwestie sprzedaży alkoholu na terenie gminy. W dniu 29 sierpnia 2018 r. Rada Gminy Buczkowice podjęła uchwałę nr XLV/332/18 w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad

usytuowania na terenie gminy Buczkowice miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych (Dz. Urz. Woj. Śl. z 2018 r. poz. 5319), która weszła w życie w dniu 18 września 2018 r.

W stosunku do wcześniej obowiązujących przepisów zmieniła się zasada limitowania punktów sprzedaży. Poprzednia uchwała Rady Gminy Buczkowice (nr XXVII/231/01 z dnia 22 sierpnia 2001 r. w sprawie ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu z wyjątkiem piwa, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży - Dz. Urz. Woj. Śl. z 2001 r. Nr 65, poz. 1605), zgodnie z ówczesnymi przepisami, określała limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa), w odniesieniu odrębnie do sklepów (limit wynosił 37, w dniu utraty mocy omawianej uchwały działały 22 punkty) i lokali (limit wynosił 15, w dniu utraty mocy omawianej uchwały było ich 6).

Obecnie obowiązująca uchwała określa maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Buczkowice:

- 1) dla poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych:
 - a) do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo (zezwolenia typu A) – 50,
 - b) powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) (zezwolenia typu B) – 50,
 - c) powyżej 18% zawartości alkoholu (zezwolenia typu C) – 50;
- 2) w odniesieniu do zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży – 45;
- 3) w odniesieniu do zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży – 105.

Według stanu na dzień 30 września 2018 r. mamy z uwagi na rodzaje zezwoleń: zezwoleń typu A – 30, zezwoleń typu B – 27, zezwoleń typu C – 25, z czego z przeznaczeniem do spożycia w miejscu sprzedaży – 17, z przeznaczeniem do spożycia poza miejscem sprzedaży – 65.

Celem określenia nasilenia problemów związanych z zażywaniem narkotyków corocznie zasięga się informacji policji. W roku 2016 na terenie działania Komendy Policji w Bielsku-Białej wszczęto 196 postępowań z zakresu przestępstw „narkotykowych” wobec 212 podejrzanych i stwierdzono 482 przestępstwa, w roku 2017 postępowań było 210, przestępstw 417, a podejrzanych 206, natomiast w okresie trzech kwartałów roku 2018 wszczęto 143 postępowania wobec 144 podejrzanych, stwierdzono 276 przestępstw.

Na terenie objętym zakresem działalności Komisariatu Policji w Szczyrku stwierdzono z kolei:

- w roku 2015 – 7 przestępstw (w tym: 1 – udzielanie innej osobie środka odurzającego, nakłanianie do użycia środka, 3 – udzielanie innej osobie środka odurzającego celem osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej – handel, 3 – posiadanie środków odurzających lub substancji psychotropowych),
- w roku 2016 – 15 przestępstw (w tym: 1 – wprowadzanie do obrotu środków odurzających, substancji psychotropowych, nowych substancji psychoaktywnych lub słomy makowej, uczestniczenie w obrocie, 3 – udzielanie innej osobie środka odurzającego, nakłanianie do użycia środka, 10 – posiadanie środków odurzających lub substancji psychotropowych, 1 – nielegalna uprawa maku, konopi lub krzewu koki),
- w roku 2017 – 26 przestępstw (w tym: 1 – wytwarzanie, przetwarzanie, przerabianie środków odurzających, substancji psychotropowych lub nowych substancji psychoaktywnych albo przetwarzanie słomy makowej, 1 – dotyczący niedozwolonego wytwarzania, przetwarzania, przerobu lub konsumpcji środków odurzających, substancji psychotropowych lub nowych substancji psychoaktywnych, 1 – udzielanie innej osobie środka odurzającego, nakłanianie do użycia środka, 6 – udzielanie innej osobie środka odurzającego celem osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej – handel, 16 – posiadanie środków odurzających lub substancji psychotropowych, 1 – nielegalna uprawa maku, konopi lub krzewu koki),
- do 30 września 2018 r. - 9 przestępstw (w tym: 1 – udzielanie innej osobie środka odurzającego, nakłanianie do użycia środka, 8 – posiadanie środków odurzających lub substancji psychotropowych).

Jednostka nie posiada ewidencji ww. przestępstw w rozbiciu na gminy.

W roku 2014 we wszystkich zespołach szkół gminy Buczkowice zostały przeprowadzone badania diagnostyczne (ankiety w programie CORIGO) obejmujące podstawowe problemy społeczne związane z nadużywaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży. Uczestniczyło w nich 389 uczniów.

Badania te zostały przeprowadzone na zlecenie gminy Buczkowice przez Małopolskie Centrum Profilaktyki. 17% przebadanych uczniów zadeklarowało kontakt z alkoholem. Z tego 50% stwierdziło, iż po raz pierwszy spożyło alkohol w trakcie wakacji, 7% w dyskotecie lub ogólnie w lokalach, 4% na wagarach, pozostali wskazywali inne okoliczności. Większości osób nikt do tego nie namawiał – 78%. Tylko 22% deklarowało namawianie przez innych do spróbowania alkoholu. W pewnym stopniu pocieszające jest to, iż (jak wynika z przeprowadzonych badań) zdecydowana większość młodzieży, która deklaruje kontakt z alkoholem robi to okazjonalnie – kilka razy w roku, to jest 69%. Spożywanie alkoholu kilka razy w miesiącu zadeklarowało 24% osób spośród tych pijących. Natomiast 3% deklaruje picie częściej niż raz w tygodniu, również 3% deklaruje spożywanie alkoholu codziennie.

Najczęstszym powodem sięgania po alkohol jest picie dla towarzystwa (aż 53%), „topienie smutków lub złości” (15%), przyzwyczajenie (3%). 28% uczniów deklarujących spożywanie alkoholu wymienia inne przyczyny. Jeżeli chodzi o rodzaje alkoholu spożywanego przez młodzież, prym wiedzie tutaj piwo – 60%, dalej wino – 19%, wódka – 13% i drinki – 8%.

55% uczniów, którzy zadeklarowali picie alkoholu uważa, iż rodzice nie zdają sobie z tego faktu sprawy, 19% przyznaje, że rodzice o problemie z alkoholem wiedzą i próbują o tym rozmawiać. 14% rodziców uczniów pijących podejmuje w tej sprawie działania, stanowczo karząc dziecko za sięganie po alkohol. 8% rodziców, mimo podejrzeń, nie reaguje, 5% rodziców nie przejawia zainteresowania tym problemem.

Jeżeli chodzi o posiadanie wiedzy i informacji na temat szkodliwości alkoholu, jest ona raczej duża. 48% uczniów deklaruje posiadanie ogólnej wiedzy na temat alkoholu, 42% potrafi powiedzieć jaki wpływ ma spożywanie alkoholu na poszczególne funkcje organizmu. Jedynie 10% przyznaje, iż nie zna zdrowotnych konsekwencji picia alkoholu.

Zaniepokojenie może budzić kwestia dostępności alkoholu dla młodzieży. 52% uczniów uważa kupno alkoholu za coś bardzo trudnego (wręcz niemożliwego), niestety 24% twierdzi, że nie ma z tym problemu.

Początkiem roku 2018 we wszystkich szkołach gminy Buczkowice przeprowadzono kolejne badanie młodzieży – tym razem tylko pod kątem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych.

352 uczniów klas szóstych i siódmych oraz pierwszych i drugich gimnazjum wypełniało składającą się z 13 pytań ankietę. 3% z nich (11 osób) przyznało się do sięgnięcia w swoim życiu po narkotyki (jeden, dwa, trzy lub kilka razy), przy czym jedyną wskazaną substancją była tutaj marihuana, a wiek inicjacji oscyłował pomiędzy 12 a 14 rokiem życia. 21% (59) spośród przebadanych uczniów spotkało się z propozycją zażycia narkotyku, a 3% zadeklarowało, że gdyby ktoś zaproponował mu zażycie nieznanej substancji to by skorzystało z propozycji. 19% ankietowanych uważa, że uczniowie z ich szkoły zażywają narkotyki, a 30% uważa, że można się w nie zaopatrzyć w ich miejscowości, przy czym 14% uczniów deklaruje, że wie, w jaki sposób można je zdobyć.

Ankieta badała również wiedzę młodzieży na temat zagrożeń związanych z narkotykami. 34% spośród przebadanych osób deklaruje wystarczający poziom wiedzy w tej kwestii, przy czym 84% uważa, że zażywanie narkotyków szkodzi zdrowiu i rozwojowi młodych ludzi, a 59% twierdzi, że nie da się ich „bezpiecznie” używać. 70% spośród przebadanych uczniów deklaruje, że wie, gdzie może uzyskać pomoc w przypadku problemów z narkotykami. Niestety 7% przebadanych uczniów uważa, że zażywanie narkotyków

od czasu do czasu jest bezpieczne i nie spowoduje uzależnienia, a 17% jest zdania, że są narkotyki, które można zażywać bezpiecznie i bez konsekwencji.

Porównując te badania z przeprowadzonymi w roku 2014 przez Małopolskie Centrum Profilaktyki zauważyć można nieznaczny spadek uczniów przyznających się do zażywania narkotyków (było to 5%) oraz wzrost liczby uczniów, którzy wiedzą, gdzie można zaopatrzyć się w narkotyki (poprzednio 8%). Pozostałe dane są jeszcze bardziej zbieżne.

Wśród przyczyn sięgania po narkotyki uczniowie wskazują przede wszystkim na chęć poprawienia sobie samopoczucia, oderwania się od problemów oraz zaimponowania kolegom czy zaspokojenia ciekawości. Jednocześnie, co jest tutaj pozytywnym sygnałem, 85% uczniów z terenu gminy ma świadomość, że narkotyki nie pomagają w sytuacjach kryzysowych.

Rozdział 3

Zasoby lokalne wykorzystywane przez Urząd Gminy Buczkowice w podejmowaniu działań, mających na celu profilaktykę oraz rozwiązywanie problemów alkoholowych i przeciwdziałanie narkomanii

Skuteczna profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii w społecznościach gminnych wymaga przede wszystkim maksymalnego wykorzystania potencjału tkwiącego w środowisku lokalnym. Mając ten fakt na uwadze, Urząd Gminy Buczkowice corocznie angażuje do współpracy te jednostki istniejące na terenie gminy Buczkowice, które z uwagi na swoją działalność, mają możliwość przyczynienia się do większej skuteczności przedmiotowych działań.

Wykaz tych jednostek oraz ich zadania związane z realizacją GPPiRPAoPN zadania przedstawia poniższa tabela.

Wykaz jednostek działających na terenie gminy Buczkowice, z którymi Urząd Gminy współpracuje w celu prowadzenia działań profilaktycznych, rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii

Lp.	Jednostka	Zadania
1	Szkoły istniejące na terenie gminy (w każdej miejscowości jest szkoła podstawowa – łącznie mamy cztery szkoły podstawowe).	<p>Realizowanie w ramach programów profilaktyczno-wychowawczych zadań określonych w GPPiRPAoPN – w tym zapewnianie dzieciom alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego, oraz - poprzez pomaganie im w nauce – przyczynianie się do zmniejszenia szkód spowodowanych dorastaniem dziecka w rodzinie dysfunkcyjnej – w tym dotkniętej problemem alkoholowym,</p> <p>Wspomaganie GKRPA w zakresie diagnozowania społeczności lokalnej pod kątem występowania zjawisk związanych z nadużywaniem alkoholu i innych zachowań ryzykownych.</p> <p>Diagnoza w zakresie występujących w szkole czynników ryzyka i czynników chroniących z uwzględnieniem zagrożeń związanych z zażywaniem narkotyków.</p> <p>Organizowanie i współorganizowanie szkoleń w przedmiotowym zakresie dla rodziców uczniów.</p> <p>Działalność wychowawcza, edukacyjna, informacyjna i profilaktyczna prowadzona wobec uczniów, rodziców i pracowników szkoły w celu przeciwdziałania narkomanii – w tym realizowanie działań o potwierdzonej skuteczności lub opartych na naukowych podstawach.</p> <p>Realizacja innych zadań określonych w GPPiRPAoPN, które są skierowane do uczniów szkół.</p>
2	Gminny Ośrodek Kultury	Organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży; prowadzenie świetlic środowiskowych, w ramach których odbywają się zajęcia profilaktyczno-wychowawcze dla dzieci i młodzieży, szczególnie pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym, realizacja zajęć profilaktyczno-wychowawczych (w formie zajęć sportowych) oraz organizowanie imprez profilaktyczno-

		wychowawczych.
3	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym uzależnieniem od alkoholu (lub problemem alkoholowym), osobom uzależnionym (lub mającym problem alkoholowy), rodzinom osób uzależnionych lub zagrożonych uzależnieniem od środków odurzających, substancji psychoaktywnych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych, dotkniętych ubóstwem; podejmowanie interwencji mających na celu uchronić osoby współuzależnione (a w szczególności dzieci) przed skutkami problemów alkoholowych oraz przemocą; motywowanie osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia terapii oraz współpraca z GKRPA w zakresie podejmowania działań mających doprowadzić do zastosowania obowiązku poddania się leczeniu; zobowiązanie nadużywających alkoholu klientów do poprawy swojej sytuacji życiowej.
4	Zespół Interdyscyplinarny (ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie)	Realizacja działań dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Współdziałanie z GKRPA w przypadkach dotyczących przemocy w rodzinie, gdzie pojawia się problem alkoholowy.
5	Policja (Komisariat Policji w Szczyrku)	Podejmowanie i prowadzenie działań mających na celu: wykrycie popełnianych przestępstw i wykroczeń związanych z nieprzestrzeganiem zasad obrotu napojami alkoholowymi oraz przestępstw i wykroczeń opisanych w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, przypadków przemocy w rodzinie i doprowadzenie do ukarania sprawców ww. czynów. Współpraca z GKRPA w zakresie podejmowania działań mających doprowadzić do zastosowania obowiązku poddania się leczeniu; oddziaływania profilaktyczne ukierunkowane na dzieci i młodzież z zakresu problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.
6	Stowarzyszenia trzeźwościowe i inne wspólnoty o podobnych cechach	Udzielanie wsparcia osobom leczącym się z choroby alkoholowej oraz motywowanie osób, które zakończyły leczenie do wytrwania w trzeźwości.
7	Osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania.	Prowadzenie oddziaływań profilaktyczno-wychowawczych ukierunkowanych na dzieci, młodzież i dorosłych; organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży; udzielanie wsparcia członkom rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, motywowanie ich do podjęcia działań mających na celu zmianę swojej sytuacji życiowej.
8	SP ZOZ „Gminny Ośrodek Zdrowia w Buczkowicach”	Podejmowanie działań nastawionych na profilaktykę i wczesne wykrywanie chorób rozwijających się na tle nadużywania alkoholu lub zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych; edukowanie w zakresie zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu i sięganiem po inne środki odurzające.
9	Funkcjonujące na terenie gminy podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego	Organizowanie czasu wolnego dzieciom, młodzieży i dorosłym przez stworzenie im możliwości zdrowego i konstruktywnego sposobu spędzania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań przy jednoczesnym prowadzeniu oddziaływań profilaktyczno-wychowawczych; prowadzenie szeroko rozumianej działalności profilaktycznej, wzmacnianie więzi międzyludzkiej,

	integrowanie społeczności lokalnej oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu.
--	---

Rozdział 4

Podmioty pozalokalne współpracujące z Urzędem Gminy Buczkowice w podejmowaniu działań dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii

Celem jak najpełniejszej realizacji zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii Urząd Gminy współpracuje również z jednostkami spoza terenu gminy Buczkowice. Wykaz i rolę, jaką pełnią te podmioty w podejmowaniu przedmiotowych działań, przedstawia poniższa tabela.

Wykaz jednostek działających poza terenem gminy Buczkowice, z którymi Urząd Gminy współpracuje w celu realizacji zadań dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Lp.	Jednostka	Zadania
1	Sądy oraz zespoły kuratorskiej służby sądowej	Orzekanie w sprawach związanych z nadużywaniem alkoholu; prowadzenie nadzoru kuratorskiego nad osobami objętymi opieką GKRPA; współpraca z GKRPA w zakresie wymiany informacji oraz podejmowania działań mających doprowadzić do zastosowania obowiązku poddania się leczeniu.
2	Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku-Białej	Dostarczanie informacji nt. nadużywania alkoholu przez osoby zamieszkałe na terenie gminy Buczkowice; podejmowanie działań polegających na rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz prowadzeniu profilaktyki przeciwalkoholowej w odniesieniu do osób z terenu gminy doprowadzonych do ośrodka.
3	Placówki leczenia i terapii uzależnień	Prowadzenie terapii dla osób uzależnionych i współuzależnionych (w zakresie choroby alkoholowej oraz uzależnienia od środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych); współpraca z GKRPA w zakresie wymiany informacji dotyczących osób objętych jej opieką.
4	Podmioty prowadzące działania na rzecz pomocy rodzinie, osobom uzależnionym i współuzależnionym od alkoholu oraz od środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych, a także dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym i ofiarom przemocy w rodzinie	Prowadzenie terapii wobec wymienionych grup osób, udzielanie schronienia dzieciom z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i ofiarom przemocy w rodzinie. Prowadzenie działalności profilaktyczno-wychowawczej.
5	Indywidualni terapeuci i psycholodzy	Prowadzenie grupy pomocowej dla osób nadużywających alkoholu, używających środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych,

		a także udzielanie indywidualnych porad mieszkańcom gminy. Prowadzenie działań wobec uczniów, rodziców i pracowników szkół.
6	Funkcjonujące poza terenem gminy podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego	Oddziaływania profilaktyczne ukierunkowane na mieszkańców gminy Buczkowice.
7	Komenda Miejska Policji w Bielsku-Białej	Prowadzenie oddziaływań profilaktyczno-edukacyjnych ukierunkowanych na uczniów placówek oświatowych z terenu gminy oraz ich rodziców. Podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie dostępności narkotyków na terenie gminy oraz wykrywania i ściganie przestępstw oraz wykroczeń opisanych w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii.

Rozdział 5

Cele Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

1. Ograniczenie spożywania alkoholu przez dzieci, młodzież i osoby dorosłe.
2. Opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej.
3. Ograniczenie szkód społecznych wynikających z picia alkoholu przez dzieci, młodzież i dorosłych.
4. Zmniejszenie prawdopodobieństwa sięgania przez dzieci, młodzież i osoby dorosłe po środki odurzające, substancje psychotropowe, środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne tzw. „dopalacze”.
5. Zwiększenie i urozmaicenie oferty dotyczącej alternatywnych sposobów zagospodarowania czasu wolnego – w szczególności poprzez wspieranie rozwoju zainteresowań dzieci i młodzieży.
6. Poprawa stanu psychosomatycznego mieszkańców gminy, ze szczególnym uwzględnieniem problemów wynikających z nadmiernego spożywania alkoholu.
7. Umożliwienie otrzymania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym i dorosłym osobom współuzależnionym.
8. Motywowanie uzależnionych oraz nadużywających alkoholu mieszkańców gminy do podejmowania działań mających na celu zachowanie trzeźwości oraz wspieranie ich w tym zakresie.
9. Eliminowanie przypadków naruszania zasad obrotu napojami alkoholowymi.

Rozdział 6

Zadania realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych oraz osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

Metody realizacji zadania:

- 1) współpraca z placówkami leczenia i terapii uzależnień w zakresie wymiany informacji, dofinansowania ponadstandardowych usług z zakresu profilaktyki uzależnień oraz terapii osób uzależnionych w odniesieniu do mieszkańców gminy;
- 2) prowadzenie punktu konsultacyjno – informacyjnego, w ramach którego udziela się informacji nt. szkodliwości alkoholu oraz mechanizmów i profilaktyki uzależnień wszystkim osobom zainteresowanym, informuje się osoby uzależnione o możliwościach leczenia; podejmuje się również działania mające na celu motywowanie do podjęcia leczenia tych mieszkańców gminy, wobec których zachodzi uzasadnione podejrzenie istnienia choroby alkoholowej, udziela się wsparcia osobom, które zakończyły terapię odwykową;
- 3) współpraca z Ośrodkiem Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku-Białej w zakresie przekazywania informacji dotyczących problemów alkoholowych na terenie gminy Buczkowice, a także realizacji działań polegających na rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz

- prowadzeniu profilaktyki przeciwalkoholowej w odniesieniu do osób z terenu gminy doprowadzonych do wytrzeźwienia;
- 4) wspieranie działalności stowarzyszeń i organizacji społecznych zajmujących się udzielaniem pomocy osobom uzależnionym od alkoholu oraz osobom uzależnionym lub zagrożonym uzależnieniem od środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, zamieszkałym na terenie gminy Buczkowice;
 - 5) współpraca ze stowarzyszeniami trzeźwościowymi i innymi wspólnotami o tym charakterze;
 - 6) zamieszczanie w prasie lokalnej informacji na temat możliwości uzyskania pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem;
 - 7) podnoszenie kwalifikacji osób zaangażowanych w realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
 - 8) w miarę potrzeb podejmowanie innych działań służących realizacji zadania.

2. Objęcie rodzin dotkniętych chorobą alkoholową pomocą psychospołeczną i prawną, a w szczególności ochroną przed przemocą w rodzinie.

Metody realizacji zadania:

- 1) motywowanie osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia terapii odwykowej, a w przypadku braku współpracy podejmowanie przez GKRPA działań zmierzających do orzeczenia przez Sąd wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- 2) udzielanie w ramach działalności punktu konsultacyjno-informacyjnego wsparcia, świadczenie pomocy prawnej oraz dostarczanie informacji nt. możliwości poprawy trudnej sytuacji życiowej członków rodzin osób uzależnionych i nadużywających alkoholu (w tym również informowanie o podmiotach zajmujących się szeroko rozumianą pomocą rodzinie);
- 3) udzielanie informacji odnośnie zagadnień prawnych z zakresu: prawa rodzinnego, karnego, cywilnego i innych – w tym udzielanie pomocy w sporządzaniu pism procesowych;
- 4) kierowanie wniosków do Policji lub Prokuratury w przypadkach określonych w art. 12 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- 5) podejmowanie prób zdiagnozowania rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy oraz działań uświadamiających dzieci i młodzież w przedmiotowej kwestii (w tym możliwości uzyskania pomocy);
- 6) współpraca z podmiotami zajmującymi się pomocą ofiarom przemocy w rodzinie – w tym Zespołem Interdyscyplinarnym;
- 7) udzielanie wsparcia finansowego placówkom leczenia i terapii uzależnień oraz innym podmiotom w zakresie prowadzenia terapii dla osób współuzależnionych;
- 8) inicjowanie i finansowanie oddziaływań profilaktyczno-wychowawczych oraz socjoterapeutycznych podejmowanych wobec dzieci pochodzących z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym lub problemami narkomanii, borykających się z różnego rodzaju problemami psychospołecznymi (między innymi w świetlicy środowiskowej, szkołach i podczas wyjazdów wakacyjnych);
- 9) podejmowanie i finansowanie działań mających na celu integrację wewnętrzną oraz wzmocnienie więzi rodzinnych w rodzinach z problemem alkoholowym (między innymi przez organizowanie dzieciom i rodzicom możliwości wspólnego konstruktywnego spędzania czasu wolnego);
- 10) edukacja dorosłych dotycząca tematyki przemocy w rodzinie oraz zwiększanie świadomości społecznej w tym zakresie poprzez organizowanie tematycznych spotkań i zamieszczanie artykułów w lokalnej prasie oraz kolportowanie ulotek i materiałów informacyjno-edukacyjnych;
- 11) współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Policją, Sądem, Zespołami Kuratorskiej Służby Sądowej, Prokuraturą, parafiami rzymskokatolickimi oraz szkołami (głównie pedagogami szkolnymi) i – w razie potrzeby – innymi podmiotami w przedmiocie przemocy w rodzinie oraz podejmowanie wspólnych działań zmierzających do przeciwdziałania temu zjawisku;
- 12) w miarę potrzeb podejmowanie innych działań służących realizacji zadania.

3. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej.

Metody realizacji zadania:

- 1) prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego, w ramach którego udziela się członkom rodzin, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 2) w miarę możliwości realizacja dyżuru psychologa;
- 3) zamieszczanie w prasie lokalnej informacji na temat możliwości uzyskania pomocy psychospołecznej i prawnej przez rodziny, w których występują problemy narkomanii;
- 4) w miarę potrzeb podejmowanie innych działań służących realizacji zadania.

4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.

Metody realizacji zadania:

- 1) zbieranie i opracowywanie informacji nt. występowania u dzieci i młodzieży zachowań związanych z piciem alkoholu i zażywaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych – w tym analiza diagnozy w zakresie występujących w szkołach czynników ryzyka i czynników chroniących z uwzględnieniem zagrożeń związanych z zażywaniem narkotyków;
- 2) informowanie, edukowanie oraz szkolenie mieszkańców gminy Buczkowice w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii oraz prowadzenie działalności wychowawczej i zapobiegawczej w odniesieniu do przedmiotowej problematyki w ramach punktu konsultacyjno-informacyjnego;
- 3) upowszechnianie materiałów edukacyjnych dotyczących zagrożeń związanych z narkomanią i zasad zapobiegania jej oraz zamieszczanie artykułów dotyczących przedmiotowych kwestii w prasie lokalnej;
- 4) realizacja programów profilaktycznych mających na celu przeciwdziałanie problemom alkoholowym i zapobieganie narkomanii dla dzieci i młodzieży, nauczycieli oraz rodziców uczniów placówek oświatowych gminy Buczkowice;
- 5) przeprowadzanie konkursów z zakresu profilaktyki dla młodzieży gminy Buczkowice;
- 6) organizacja gminnych dni profilaktyki (organizacja i przeprowadzanie przeglądów lub konkursów dotyczących spektakli profilaktycznych oraz prezentacje zewnętrznych spektakli profilaktycznych);
- 7) organizacja „Gminnego Dnia Bezpieczeństwa” (akcja mająca na celu uczenie dzieci z klas pierwszych bezpiecznych zachowań);
- 8) realizacja – we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury oraz funkcjonującymi na terenie gminy Buczkowice placówkami oświatowymi – działań profilaktyczno-wychowawczych skierowanych do dzieci i młodzieży:
 - a) we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury są realizowane zajęcia profilaktyczno-wychowawcze:
 - zajęcia są uruchamiane na podstawie złożonego przez ośrodek harmonogramu zajęć, poprzez zawarcie umów cywilno-prawnych przez gminę Buczkowice (Urząd Gminy) ze wskazanymi przez ośrodek podmiotami,
 - obowiązki realizatora programu dotyczą sfinansowania kosztów realizacji zajęć, o których mowa wyżej, ich koordynowaniu z resztą działań podejmowanych w ramach programu oraz sprawowania nadzoru nad realizacją zajęć,
 - za prawidłową realizację zajęć odpowiada Dyrektor Ośrodka Kultury – jest on również zobowiązany do przestrzegania zgodności warunków realizacji zajęć z wymogami wynikającymi z innych przepisów (dotyczy to m.in.: przepisów sanitarnych i obowiązków zgłaszania prowadzenia zajęć właściwym organom),
 - b) we współpracy ze szkołami są realizowane zajęcia profilaktyczno-wychowawcze, w okresach uzgodnionych z realizatorem programu (zarówno okres roku szkolnego jak i ferii zimowych):
 - zajęcia profilaktyczno-wychowawcze realizowane w szkołach są uruchamiane na podstawie przedłożonych przez szkoły programów dotyczących zajęć, harmonogramów i planów ich realizacji poprzez zawarcie umów cywilno-prawnych przez gminę Buczkowice (Urząd Gminy) ze wskazanymi przez dyrektora szkoły podmiotami,

- obowiązki realizatora programu dotyczą sfinansowania kosztów realizacji zajęć, o których mowa wyżej, ich koordynowaniu z resztą działań podejmowanych w ramach programu oraz sprawowania nadzoru nad realizacją zajęć,
 - za prawidłową realizację zajęć w poszczególnych szkołach odpowiada dyrektor danej placówki – jest on również zobowiązany do przestrzegania zgodności warunków realizacji zajęć z wymogami wynikającymi z innych przepisów (dotyczy to m.in.: przepisów sanitarnych i obowiązków zgłaszania prowadzenia zajęć właściwym organom);
- 9) podejmowanie i dofinansowanie działań mających na celu połączone z przekazywaniem treści profilaktycznych zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży, w tym wyjazdy wakacyjne (współpraca m.in. ze szkołami, parafiami rzymskokatolickimi, podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego);
 - 10) współpraca ze szkołami w zakresie działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej prowadzonej wobec uczniów, rodziców i pracowników szkoły w celu przeciwdziałania narkomanii – w tym realizowanie działań o potwierdzonej skuteczności lub opartych na naukowych podstawach (w miarę potrzeb finansowanie nabywania uprawnień do ich prowadzenia);
 - 11) prowadzenie działań edukacyjnych, w tym kampanii społecznych, adresowanych do różnych grup, w szczególności do dzieci i młodzieży dotyczących zagrożeń oraz szkód wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych oraz nowych substancji psychoaktywnych;
 - 12) upowszechnianie informacji dotyczących dostępu działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych oraz o placówkach leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych oraz nowych substancji psychoaktywnych;
 - 13) podejmowanie działań edukacyjnych dotyczących zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu wobec ludzi dorosłych oraz upowszechnianie materiałów informacyjnych i edukacyjnych (w formie ulotek i publikacji) z zakresu problematyki uzależnień;
 - 14) zapobieganie powstawaniu problemów zdrowotnych związanych z nadużywaniem alkoholu poprzez dofinansowanie działań profilaktycznych mających na celu wczesne wykrywanie chorób rozwijających się na tym tle (współpraca w tym zakresie m.in. z zakładami opieki zdrowotnej z terenu gminy oraz organizacjami działającymi na rzecz promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej);
 - 15) prowadzenie akcji informacyjnych dla sprzedawców ze szczególnym uwzględnieniem zakazu sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim oraz kontrolowanie przestrzegania tych zasad;
 - 16) organizowanie kursów i szkoleń dla osób zaangażowanych w realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii mających na celu nabywanie i doskonalenie umiejętności służących prowadzeniu przedmiotowych działań (w miarę możliwości również finansowanie szkoleń);
 - 17) zbieranie i opracowywanie informacji nt. struktury występowania na terenie gminy Buczkowice zachowań związanych z nadużywaniem alkoholu oraz zażywaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych;
 - 18) w miarę potrzeb podejmowanie innych działań służących realizacji zadania.

5. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz rozwiązywaniu problemów narkomanii.

Metody realizacji zadania:

- 1) wspieranie działań podejmowanych przez osoby fizyczne oraz instytucje i stowarzyszenia statutowo zajmujące się zagadnieniami z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych lub przeciwdziałania narkomanii przez udzielanie wsparcia edukacyjnego i lokalowego, a także wspólne organizowanie imprez promujących zdrowy i trzeźwy styl życia;
- 2) tworzenie swoistej lokalnej koalicji na rzecz trzeźwości przez włączanie w przedmiotowe działania liderów lokalnej społeczności;
- 3) włączanie podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego w wykonywanie przedmiotowych działań, między innymi poprzez zlecenie im do realizacji zadań zawartych

- w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii – zgodnie z obowiązującymi w tej kwestii przepisami;
- 4) w miarę potrzeb podejmowanie innych działań służących realizacji zadania.

6. Podejmowanie interwencji w związku z naruszaniem przepisów określonych w art.13[1] i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Do podjęcia ww. interwencji uprawnieni są funkcjonariusze policji, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz upoważnieni przez Wójta Gminy pracownicy Urzędu Gminy Buczkowice.

Do występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego uprawniona jest osoba każdorazowo upoważniona przez Wójta Gminy Buczkowice.

Rozdział 7

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy w szczególności:

- 1) pełnienie funkcji inicjującej oraz opiniodawczej wobec działań z zakresu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
- 2) kierowanie osób nadużywających alkoholu na badanie do biegłych, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia (w sytuacjach określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi) oraz – w uzasadnionych przypadkach – kierowanie do sądu wniosków o orzeczenie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- 3) opiniowanie wniosków dotyczących wydania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, zgodnie z art. 18 ust. 3a ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Komisji (członkowi Komisji – w tym również Zastępcy Przewodniczącego – 100,00 zł brutto, Przewodniczącemu Komisji 200,00 zł brutto), które wypłacane jest w oparciu o listę obecności, niezależnie od czasu trwania posiedzenia.

Na czynności inne niż udział w posiedzeniach Komisji, a wynikające z realizacji GPPiRPAoPN (np. praca w punkcie konsultacyjno-informacyjnym dla osób z problemem alkoholowym, prowadzenie zajęć profilaktyczno – wychowawczych realizowanych w poszczególnych szkołach) mogą być z członkami Komisji spisane odrębne umowy.

Rozdział 8

Finansowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Źródłem finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są środki pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Łączny koszt jego realizacji na rok 2019 wynosi 168.000,00 zł. Szczegóły dotyczące finansowania realizacji Programu są określone w części II Programu – Plan Finansowy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

CZĘŚĆ DRUGA
PLAN FINANSOWY GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI i ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Wprowadzenie do planu finansowego.

Mając na względzie zarówno prawidłową realizację Programu jak i jego efektywność (która w dużej mierze zależy od ilości godzin poszczególnych zajęć i działań) poniżej ustala się wysokość wynagrodzeń za niektóre działania w ramach GPPiRPAoPN:

- 1) praca w punkcie konsultacyjno-informacyjnym dla osób z problemem alkoholowym: 30,00 zł brutto za godzinę;
- 2) zajęcia profilaktyczno-wychowawcze – 25,00 zł brutto za godzinę – dotyczy to zajęć realizowanych:
 - pod patronatem Gminnego Ośrodka Kultury;
 - w placówkach oświatowych.

Plan finansowy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Lp.	Podjęwane działania	Koszt w zł
I	Przeciwdziałanie narkomanii w tym:	8.000
1	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania narkomanii, w szczególności: pokrywanie kosztów realizacji programów profilaktycznych, kosztów organizacji przeglądów spektakli lub prezentacji spektakli profilaktycznych, koszty organizacji konkursów oraz innych działań.	8.000
II	Przeciwdziałanie alkoholizmowi w tym:	160.000
1	Posiedzenia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	11.700
2	Koszt pracy w punkcie konsultacyjno-informacyjnym dla osób z problemem alkoholowym.	1.800
3	Dofinansowanie działalności placówek leczenia i terapii uzależnień (w ramach ich ponadstandardowej działalności wobec mieszkańców gminy z zakresu profilaktyki uzależnień oraz terapii osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych).	6.500
4	Partycypacja w kosztach pobytu osób uzależnionych i współuzależnionych na ponadstandardowych, „wyjazdowych” sesjach terapeutycznych.	1.000
5	Opłaty sądowe dotyczące prowadzenia spraw o orzeczenie obowiązku leczenia odwykowego.	200
6	Wynagrodzenie biegłych za przeprowadzanie badań i sporządzanie na tej podstawie opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.	3.600
7	Podjęwanie we współpracy z GOPS działań ukierunkowanych na niesienie pomocy rodzinom borykającym się z różnego rodzaju problemami psychospołecznymi.	4.000
8	Dofinansowanie działań profilaktyczno-wychowawczych podejmowanych we współpracy ze szkołami – na zasadach określonych w programie: W tym: – zajęcia profilaktyczno-wychowawcze realizowane w trakcie roku szkolnego jak i podczas ferii – łącznie w wymiarze 740 godzin	21.500

	(podział godzin na poszczególne szkoły zawiera poniższa tabela) – 18.500 zł; – realizacja „Gminnego Dnia Bezpieczeństwa” – 3.000 zł.	
9	Działalność profilaktyczno-wychowawcza realizowana we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Buczkowicach polegająca na organizowaniu dzieciom i młodzieży sposobu spędzania czasu wolnego połączonego z realizacją treści profilaktycznych. W tym: – realizacja zajęć profilaktyczno-wychowawczych prowadzonych w szczególności w formie: świetlicy środowiskowej, zajęć sportowych w formie piłki siatkowej, zajęć sportowych skierowanych do uczniów szkół ponadpodstawowych z terenu gminy lub innego rodzaju zajęć – 18.550 zł; – organizacja imprez profilaktyczno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży – 3.200 zł; – zakup materiałów, sprzętu oraz usług na potrzeby realizacji ww. zajęć profilaktyczno-wychowawczych – 3.250 zł; – zakup miejsc dla dzieci na organizowanej przez GOK półkolonii – 19.200 zł.	44.200
10	Zlecenie podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego realizacji zadań publicznych gminy Buczkowice z zakresu przeciwdziałania patologiom społecznym poprzez organizowanie – połączonych z przekazywaniem treści profilaktycznych – pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży.	41.000
11	Zlecenie podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego realizacji zadań publicznych gminy Buczkowice z zakresu przeciwdziałania patologiom społecznym określonych w GPPiRPAoPN (poza zadaniami wskazanymi w pkt 10 niniejszego Planu).	23.600
12	Zakup materiałów lub usług na potrzeby Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i realizacji programu – w tym w miarę potrzeb i środków doposażenie pomieszczeń wykorzystywanych na potrzeby realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Koszty przeprowadzania badań i diagnozy uzależnień na terenie gminy Buczkowice lub udziału w kampaniach profilaktycznych. Koszty szkoleń dla osób uczestniczących w realizacji programu.	900
	Razem	168.000

Rozdział godzin przeznaczonych na zajęcia profilaktyczno-wychowawcze w ramach GPPiRPAoPN gminy Buczkowice na rok 2019 realizowanych w poszczególnych placówkach oświatowych.

	Wskazanie szkoły	Rozdział	
		Godziny łącznie na rok 2018	Kwota w zł
1.	Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Buczkowicach	250	6.250
2.	Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Godziszce	185	4.625

3.	Szkoła Podstawowa im. Jerzego Kukuczki w Kalnej	120	3.000
4.	Szkoła Podstawowa im. Bolesława Chrobrego w Rybarzowicach	185	4.625
	Razem	740	18.500